(נג) וַתִּכְלֶינָה שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע אֲשֶׁר הָיָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם:

נג וּשְׁלִימָא, שְׁבַע שְׁנֵי סִבְעָא, דַּהֲוָאָה, בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם.

(נד) וַתְּחִלֶּינָה שֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב לָבוֹא כַּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיְהִי רָעָב בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וּבְכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לָחֶם:

נד וּשְׁרִיאָה שְׁבַע שְׁנֵי כַפְנָא, לְמֵיתֵי כְּמָא דַּאֲמַר יוֹסֵף; וַהֲוָה כַפְנָא בְּכָל אַרְעָתָא, וּבְכָל אַרְעָא דְמִצְרַיִם הֲוָה לַחְמָא.

(נה) וַתִּרְעַב כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־פַּרְעֹה לַלָּחֶם וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה לְכָל־מִצְרַיִם לְכוּ אֶל־יוֹסֵף אֲשֶׁר־יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ:

נה וּכְפֵינַת כָּל אַרְעָא דְמִצְרַיִם, וּצְוַח עַמָּא קֳדָם פַּרְעֹה עַל לַחְמָא; וַאֲמַר פַּרְעֹה לְכָל מִצְרָאֵי אִיזִילוּ לְוָת יוֹסֵף, דְּיֵימַר לְכוֹן תַּעְבְּדוּן.

רש"י ◄ וַתִּרְעַב כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם. שֶׁהִרְקִיבָה תְבוּאָתָם שֶׁאָצְרוּ חוּץ מִשֶּׁל יוֹסֵף: אֲשֶׁר יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ. לְפִי שֶׁהָיָה יוֹסֵף אוֹמֵר לָהֶם שֶׁיִּמּוֹלוּ וּכְשֶׁבָּאוּ אֵצֶל פַּרְעֹה וְאוֹמְרִים כָּךְ הוּא אוֹמֵר לָנוּ אָמַר לָהֶם וְלָמָּה לֹא צְבַרְתֶּם בָּר וַהֲלֹא הִכְרִיז לָכֶם שֶׁשְּׁנֵי הָרָעָב בָּאִים אָמְרוּ לוֹ אָסַפְנוּ הַרְבֵּה וְהִרְקִיבָה אָמַר לָהֶם אִם כֵּן כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ הֲרֵי גָּזַר עַל הַתְּבוּאָה וְהִרְקִיבָה מַה אִם יִגְזוֹר עָלֵינוּ וְנָמוּת:

(נו) וְהָרָעָב הָיָה עַל כָּל־פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁבֹּר לְמִצְרַיִם וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם:

נו וְכַפְנָא הֲוָה, עַל כָּל אַפֵּי אַרְעָא; וּפְתַח יוֹסֵף יָת כָּל אוֹצְרַיָּא דִּבְהוֹן עֲבוּרָא, וְזַבִּין לְמִצְרָאֵי, וּתְקֵיף כַּפְנָא, בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם.

רש"י ◄ עַל כָּל פְּנֵי הָאָרֶץ. מִי הֵם פְּנֵי הָאָרֶץ אֵלּוּ הָעֲשִׁירִים: אֶת כָּל אֲשֶׁר בָּהֶם. כְּתַרְגּוּמוֹ דִּי בְהוֹן עֲבוּרָא: וַיִּשְׁבֹּר לְמִצְרָיִם. שֶׁבֶר לְשׁוֹן מֶכֶר וּלְשׁוֹן קִנְיָן הוּא כָּאן מְשַׁמֵּשׁ לְשׁוֹן מֶכֶר. שִׁבְרוּ לָנוּ מְעַט אוֹכֶל לְשׁוֹן קִנְיָן. וְאַל תֹּאמַר אֵינוֹ כִּי אִם בִּתְבוּאָה שֶׁאַף בְּיַיִן וְחָלָב מָצִינוּ וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלוֹא כֶסֶף וּבְלוֹא מְחִיר יַיִן וְחָלָב:

(נז) וְכָל־הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה לִשְׁבֹּר אֶל־יוֹסֵף כִּי־חָזַק הָרָעָב בְּכָל־הָאָרֶץ:

נז וְכָל דְּיָרֵי אַרְעָא אֲתוֹ לְמִצְרַיִם, לְמִזְבַּן עֲבוּרָא מִן יוֹסֵף: אֲרֵי תְקֵיף כַּפְנָא, בְּכָל אַרְעָא.

רש"י ◄ וְכָל הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה. אֶל יוֹסֵף לִשְׁבּוֹר וְאִם תִּדְרְשֶׁהוּ כְּסִדְרוֹ הָיָה צָרִיךְ לִכְתּוֹב לִשְׁבּוֹר מִן יוֹסֵף:

מב (א) וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֶשׁ־שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִּתְרָאוּ:

א וַחֲזָא יַעֲקֹב, אֲרֵי אִית עֲבוּר מִזְדַּבַּן בְּמִצְרָיִם; וַאֲמַר יַעֲקֹב לִבְנוֹהִי, לְמָא תִתְחֲזוֹן.

רש"י ◄ וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֶשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם. וּמֵהֵיכָן רָאָה וַהֲלֹא לֹא רָאָה אֶלָּא שָׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי וגו' וּמַהוּ וַיַּרְא רָאָה בְּאַסְפַּקְלַרְיָא שֶׁל קֹדֶשׁ שֶׁעֲדַיִן יֵשׁ לוֹ שֶׁבֶר בְּמִצְרַיִם וְלֹא הָיְתָה נְבוּאָה מַמָּשׁ לְהוֹדִיעוֹ בְּפֵרוּשׁ שֶׁזֶּה יוֹסֵף: לָמָּה תִּתְרָאוּ. לָמָּה תַּרְאוּ עַצְמְכֶם בִּפְנֵי בְנֵי יִשְׁמָעֵאל וּבְנֵי עֵשָׂו כְּאִלּוּ אַתֶּם שְׂבֵעִים כִּי בְּאוֹתָהּ שָׁעָה עֲדַיִן הָיָה לָהֶם תְּבוּאָה. (וְלִי נִרְאֶה פְּשׁוּטוֹ לָמָּה תִּתְרָאוּ לָמָּה יְהוּ הַכֹּל מִסְתַּכְּלִין בָּכֶם וּמִתְמִיהִים בָּכֶם שֶׁאֵין אַתֶּם מְבַקְּשִׁים לָכֶם אוֹכֶל בְּטֶרֶם שֶׁיִּכְלֶה מַה שֶּׁבְּיֶדְכֶם). וּמִפִּי אֲחֵרִים שָׁמַעְתִּי שֶׁהוּא לְשׁוֹן כְּחִישָׁה לָמָּה תִּהְיוּ כְּחוּשִׁים בָּרָעָב. וְדוֹמֶה לוֹ וּמַרְוֶה גַּם הוּא יוֹרֶא:

(ב) וַיֹּאמֶר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי כִּי יֶשׁ־שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם רְדוּ־שָׁמָּה וְשִׁבְרוּ־לָנוּ מִשָּׁם וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת:

ב וַאֲמַר הָא שְׁמָעִית, אֲרֵי אִית עֲבוּר מִזְדַּבַּן בְּמִצְרָיִם; חוּתוּ לְתַמָּן, וּזְבוּנוּ לַנָא מִתַּמָּן, וּנְחֵי וְלָא נְמוּת.

רש"י ◄ רְדוּ שָׁמָּה. וְלֹא אָמַר לְכוּ רֶמֶז לְמָאתַיִם וְעֶשֶׂר שָׁנִים שֶׁנִּשְׁתַּעְבְּדוּ לְמִצְרַיִם כְּמִנְיַן רד"ו:

(ג) וַיֵּרְדוּ אֲחֵי־יוֹסֵף עֲשָׂרָה לִשְׁבֹּר בָּר מִמִּצְרָיִם:

ג וּנְחַתוּ אֲחֵי יוֹסֵף, עַסְרָא, לְמִזְבַּן עֲבוּרָא, מִמִּצְרָיִם.

רש"י ◄ וַיֵּרְדוּ אֲחֵי יוֹסֵף. וְלֹא כָּתַב בְּנֵי יַעֲקֹב מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ מִתְחָרְטִים בִּמְכִירָתוֹ וְנָתְנוּ לִבָּם לְהִתְנַהֵג עִמּוֹ בְּאַחֲוָה וְלִפְדּוֹתוֹ בְּכָל מָמוֹן שֶׁיִּפְסְקוּ עֲלֵיהֶם: עֲשָׂרָה. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וַהֲלֹא כְּתִיב וְאֶת בִּנְיָמִין אֲחִי יוֹסֵף לֹא שָׁלַח אֶלָּא לְעִנְיַן הָאַחֲוָה הָיוּ חֲלוּקִין לַעֲשָׂרָה שֶׁלֹּא הָיְתָה אַהֲבַת כֻּלָּם וְשִׂנְאַת כֻּלָּם שָׁוָה לוֹ אֲבָל לְעִנְיַן לִשְׁבּוֹר בָּר כֻּלָּם לֵב אֶחָד לָהֶם:

(ד) וְאֶת־בִּנְיָמִין אֲחִי יוֹסֵף לֹא־שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת־אֶחָיו כִּי אָמַר פֶּן־יִקְרָאֶנּוּ אָסוֹן:

ד וְיָת בִּנְיָמִין אֲחוּהִי דְיוֹסֵף, לָא שְׁלַח יַעֲקֹב עִם אֲחוֹהִי: אֲרֵי אֲמַר, דִּלְמָא יְעָרְעִנֵּיהּ מוֹתָא.

רש"י ◄ פֶּן יִקְרָאֶנּוּ אָסוֹן. וּבְבַיִת לֹא יִקְרָאֶנּוּ אָסוֹן אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב מִכָּאן שֶׁהַשָּׂטָן מְקַטְרֵג בִּשְׁעַת הַסַּכָּנָה:

(ה) וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי־הָיָה הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן:

ה וַאֲתוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְמִזְבַּן עֲבוּרָא בְּגוֹ עָלַיָּא: אֲרֵי הֲוָה כַפְנָא, בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן.

רש"י ◄ בְּתוֹךְ הַבָּאִים. מַטְמִינִין עַצְמָן שֶׁלֹּא יַכִּירוּם לְפִי שֶׁצִּוָּה לָהֶם אֲבִיהֶם שֶׁלֹּא יִתְרָאוּ כֻּלָּם בְּפֶתַח אֶחָד אֶלָּא שֶׁיִּכָּנֵס כָּל אֶחָד בְּפִתְחוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא תִשְׁלוֹט בָּהֶם עַיִן הָרָע שֶׁכֻּלָּם נָאִים וְכֻלָּם גִּבּוֹרִים:

(ו) וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל־הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר לְכָל־עַם הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ אַפַּיִם אָרְצָה:

ו וְיוֹסֵף, הוּא דְשַׁלִּיט עַל אַרְעָא הוּא מְזַבִּין עֲבוּרָא, לְכָל עַמָּא דְאַרְעָא; וַאֲתוֹ אֲחֵי יוֹסֵף, וּסְגִידוּ לֵיהּ עַל אַפֵּיהוֹן עַל אַרְעָא.

רש"י ◄ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אַפַּיִם. נִשְׁתַּטְּחוּ לוֹ עַל פְּנֵיהֶם וְכֵן כָּל הִשְׁתַּחֲוָאָה פְּשׁוּט יָדַיִם וְרַגְלַיִם הוּא:

(ז) וַיַּרְא יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וַיַּכִּרֵם וַיִּתְנַכֵּר אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם קָשׁוֹת וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֵאַיִן בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ מֵאֶרֶץ כְּנַעַן לִשְׁבָּר־אֹכֶל:

ז וַחֲזָא יוֹסֵף יָת אֲחוֹהִי, וְאִשְׁתְּמוֹדְעִנּוּן; וְחַשִּׁיב מָא דִימַלֵּיל עִמְּהוֹן וּמַלֵּיל עִמְּהוֹן קַשְׁיָן, וַאֲמַר לְהוֹן מְנָן אֲתֵיתוֹן, וַאֲמַרוּ, מֵאַרְעָא דִּכְנַעַן לְמִזְבַּן עֲבוּרָא.

רש"י ◄ וַיִּתְנַכֵּר אֲלֵיהֶם. נַעֲשָׂה לָהֶם כְּנָכְרִי בִּדְבָרִים לְדַבֵּר קָשׁוֹת:

(ח) וַיַּכֵּר יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וְהֵם לֹא הִכִּרֻהוּ:

ח וְאִשְׁתְּמוֹדַע יוֹסֵף, יָת אֲחוֹהִי; וְאִנּוּן, לָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּהִי.

רש"י ◄ וַיַּכֵּר יוֹסֵף וגו'. לְפִי שֶׁהִנִּיחָם חֲתוּמֵי זָקָן: וְהֵם לֹא הִכִּירוּהוּ. שֶׁיָּצָא מֵאֶצְלָם בְּלֹא חֲתִימַת זָקָן וְעַכְשָׁיו מְצָאוּהוּ בַּחֲתִימַת זָקָן. וּמִדְרַשׁ אַגָּדָה וַיַּכֵּר יוֹסֵף אֶת אֶחָיו כְּשֶׁנִּמְסְרוּ בְיָדוֹ הִכִּיר שֶׁהֵם אֶחָיו וְרִחֵם עֲלֵיהֶם וְהֵם לֹא הִכִּירוּהוּ כְּשֶׁנָּפַל בְּיָדָם לִנְהוֹג בּוֹ אַחֲוָה:

(ט) וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֵת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְּלִים אַתֶּם לִרְאוֹת אֶת־עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם:

ט וְאִדְּכַר יוֹסֵף יָת חֶלְמַיָּא, דַּהֲוָה חָלֵים לְהוֹן; וַאֲמַר לְהוֹן אַלָּלֵי אַתּוּן, לְמִחְזֵי יָת בִּדְקָא דְאַרְעָא אֲתֵיתוֹן.

רש"י ◄ אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם. עֲלֵיהֶם וְיָדַע שֶׁנִּתְקַיְּמוּ שֶׁהֲרֵי הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ: עֶרְוַת הָאָרֶץ. גִּלּוּי הָאָרֶץ מֵהֵיכָן הִיא נוֹחָה לְכִבּוֹשׁ. כְּמוֹ אֶת מְקוֹרָהּ הֶעֱרָה. וּכְמוֹ עֵרוֹם וְעֶרְיָה. וְכֵן כָּל עֶרְוָה שֶׁבַּמִּקְרָא לְשׁוֹן גִּלּוּי. וְתִרְגֵּם אוּנְקְלוֹס בִּדְקָא דְאַרְעָא כְּמוֹ בֶּדֶק הַבַּיִת רְעוּעַ הַבַּיִת אֲבָל לֹא דִקְדֵּק לְפָרְשׁוֹ אַחַר לְשׁוֹן הַמִּקְרָא:

(י) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנִי וַעֲבָדֶיךָ בָּאוּ לִשְׁבָּר־אֹכֶל:

י וַאֲמַרוּ לֵיהּ, לָא רִבּוֹנִי; וְעַבְדָּךְ אֲתוֹ, לְמִזְבַּן עֲבוּרָא.

רש"י ◄ לֹא אֲדֹנִי. לֹא תֹאמַר כֵּן שֶׁהֲרֵי עֲבָדֶיךָ בָּאוּ לִשְׁבָּר אוֹכֶל:

(יא) כֻּלָּנוּ בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד נָחְנוּ כֵּנִים אֲנַחְנוּ לֹא־הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְּלִים:

יא כֻּלַּנָא, בְּנֵי גַּבְרָא חַד נַחְנָא; כֵּיוָנֵי אֲנַחְנָא, לָא הֲווֹ עַבְדָּךְ אַלָּלֵי.

רש"י ◄ כֻּלָּנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נָחְנוּ: נִצְנְצָה בָּהֶם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְכְלָלוּהוּ עִמָּהֶם שֶׁאַף הוּא בֶּן אֲבִיהֶם: כֵּנִים. אֲמִתִּיִּים כְּמוֹ כֵּן דִּבַּרְתָּ. כֵּן בְּנוֹת צְלָפְחָד דּוֹבְרוֹת. וְעֶבְרָתוֹ לֹא כֵן בַּדָּיו:

(יב) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לֹא כִּי־עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם לִרְאוֹת:

יב וַאֲמַר, לְהוֹן: לָא, אֱלָהֵין בִּדְקָא דְאַרְעָא אֲתֵיתוֹן לְמִחְזֵי.

רש"י ◄ כִּי עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם לִרְאוֹת. שֶׁהֲרֵי נִכְנַסְתֶּם בַּעֲשָׂרָה שַׁעֲרֵי הָעִיר לָמָּה לֹא נִכְנַסְתֶּם בְּשַׁעַר אֶחָד:

(יג) וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵים עָשָׂר עֲבָדֶיךָ אַחִים | אֲנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְהִנֵּה הַקָּטֹן אֶת־אָבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינֶנּוּ:

יג וַאֲמַרוּ, תְּרֵי עֲסַר עַבְדָּךְ אַחִין אֲנַחְנָא בְּנֵי גַבְרָא חַד בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן; וְהָא זְעֵירָא עִם אֲבוּנָא יוֹמָא דֵין, וְחַד לֵיתוֹהִי.

רש"י ◄ וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵים עָשָׂר עֲבָדֶיךָ וגו'. וּבִשְׁבִיל אוֹתוֹ אֶחָד שֶׁאֵינֶנּוּ נִתְפַּזַּרְנוּ בָּעִיר לְבַקְּשׁוֹ:

(יד) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵכֶם לֵאמֹר מְרַגְּלִים אַתֶּם:

יד וַאֲמַר לְהוֹן, יוֹסֵף: הוּא, דְּמַלֵּילִית עִמְּכוֹן לְמֵימַר אַלָּלֵי אַתּוּן.

רש"י ◄ הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי. הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי שֶׁאַתֶּם מְרַגְּלִים הוּא הָאֱמֶת וְהַנָּכוֹן זֶהוּ לְפִי פְשׁוּטוֹ. וּמִדְרָשׁוֹ אָמַר לָהֶם וְאִלּוּ מְצָאתֶם אוֹתוֹ וְיִפְסְקוּ עֲלֵיכֶם מָמוֹן הַרְבֵּה תִּפְדּוּהוּ. אָמְרוּ לוֹ הֵן. אָמַר לָהֶם וְאִם יֹאמְרוּ לָכֶם שֶׁלֹּא יַחֲזִירוּהוּ בְּשׁוּם מָמוֹן מַה תַּעֲשׂוּ. אָמְרוּ לְכָךְ בָּאנוּ לַהֲרוֹג אוֹ לֵיהָרֵג. אָמַר לָהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם לַהֲרוֹג בְּנֵי הָעִיר בָּאתֶם מְנַחֵשׁ אֲנִי בַּגָּבִיעַ שֶׁלִּי שֶׁשְּׁנַיִם מִכֶּם הֶחֱרִיבוּ כְּרַךְ גָּדוֹל שֶׁל שְׁכֶם:

(טו) בְּזֹאת תִּבָּחֵנוּ חֵי פַרְעֹה אִם־תֵּצְאוּ מִזֶּה כִּי אִם־בְּבוֹא אֲחִיכֶם הַקָּטֹן הֵנָּה:

טו בְּדָא, תִּתְבַּחֲרוּן: חֵיֵי פַרְעֹה אִם תִּפְקוּן מִכָּא, אֱלָהֵין בְּמֵיתֵי אֲחוּכוֹן זְעֵירָא הַלְכָא.

רש"י ◄ חֵי פַרְעֹה. אִם יִחְיֶה פַּרְעֹה כְּשֶׁהָיָה נִשְׁבַּע לַשֶּׁקֶר הָיָה נִשְׁבַּע בְּחַיֵּי פַרְעֹה: אִם תֵּצְאוּ מִזֶּה. מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה:

(טז) שִׁלְחוּ מִכֶּם אֶחָד וְיִקַּח אֶת־אֲחִיכֶם וְאַתֶּם הֵאָסְרוּ וְיִבָּחֲנוּ דִּבְרֵיכֶם הַאֱמֶת אִתְּכֶם וְאִם־לֹא חֵי פַרְעֹה כִּי מְרַגְּלִים אַתֶּם:

טז שְׁלַחוּ מִנְּכוֹן חַד, וְיִדְבַּר יָת אֲחוּכוֹן, וְאַתּוּן תִּתְאַסְרוּן, וְיִתְבַּחֲרוּן פִּתְגָמֵיכוֹן הַקְּשׁוֹט אַתּוּן אָמְרִין; וְאִם לָא חַיֵּי פַרְעֹה, אֲרֵי אַלָּלֵי אַתּוּן.

רש"י ◄ הַאֱמֶת אִתְּכֶם. אִם אֱמֶת אִתְּכֶם. לְפִיכָךְ ה"א נָקוּד פַּתָּח שֶׁהוּא כְּמוֹ בִּלְשׁוֹן תְּמִיהָ: וְאִם לֹא. וְאִם לֹא תְבִיאוּהוּ חֵי פַרְעֹה כִּי מְרַגְּלִים אַתֶּם:

(יז) וַיֶּאֱסֹף אֹתָם אֶל־מִשְׁמָר שְׁלֹשֶׁת יָמִים:

יז וּכְנַשׁ יָתְהוֹן לְבֵית מַטְּרָא, תְּלָתָא יוֹמִין.

רש"י ◄ מִשְׁמָר. בֵּית הָאֲסוּרִים:

(יח) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עֲשׂוּ וִחְיוּ אֶת־הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרֵא:

יח וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, דָּא עֲבִידוּ וְאִתְקַיָּמוּ: מִן קֳדָם יְיָ, אֲנָא דָחֵיל.